

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 3. Desumpta ex cap. 1. & 2. lib. Deuteron. in quibus describitur
Iter Israëlitarum, & quomodo illi ad possidendam terram promissam &
debellandos hostes animati sint, multosque expugnârint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

aurum planè præstantissimum: Didicerunt opera eorum, & servierunt sculptilibus eorum. Homo speculum imitatur, naturâ suâ ad eorum imitationem inclinans, quos habet familiares, & hinc asserit S. Laurent. Justin. de discipl. Monast. conv. c. 4. *Necesse est, ut talis efficiatur homo, quales sunt, cum quibus conversatur.* Elitæus & filii Prophetarum conjuncti Eliæ, ejus zelum & heroicum animum imbibere. S. Paulo associatus non potuit aliter, quam divinò Spiritu flagrare. Isaias admiffus ad consortium Angelorum, in alterum transiit Angelum. Incessisse se in mera vitæ Innocentia profitetur regius Vates Psal. 25. Sed rationem causamque hujus illicò subnectit. v. 4. *cantans: Odivi Ecclesiam malignantium.* Philo Hebræus subtili quærit indagine; unde venerit, solem & lunam unicò tantùm præceptò terram illuminare jussos, tam exactè tali mandato hucusque obsecutos esse, ut nunquam contrariò illud violaverint actû? Hoc verò dubium resolvens asserit: *Malitia procul terminis celi exulat.* Quasi diceret: solem & lunam absque ullis tenebrionibus versari in cœlo, à quibus timere possent, sibi aliquas affundi tenebras. Vide ergò Christiane Lector mores eorum, quos tibi familiares habes socios? si Religiosus aut Sacerdos es, cur tam frequens tibi commercium cum personis sæcularibus? si vir es, cur consortia foeminarum tam crebrò quæris?

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 1. & 2. lib. Deuteron. in quibus describitur Iter Israëlitarum, & quomodo illi ad possidendam terram promissam & debellandos hostes animati sint, multosque expugnârunt.

Confidera 1. **M**irum esse: quòd Deus omnipotens hîc videatur aliquid N° 72.
quam prode imbecillitatem: cum asserat cit. capite 1. pugnaturum se cum Israëlitis contra eorum hostes: quasi verò solus non sufficeret, illis penitus delendis, sed adjutrice hominum manu indigeat? Verùm absit à Christiano: tam sacrilegam fovere opinionem, quin potius cogitet: Deum per hoc animasse Israëlitas ad prælium fortiter ineundum, ut & ipsi admovendò manus operi, suo non desint officio confisi, non defuturum sibi auxilium. Verba S. August. sunt: *Deum esse adiutorem, ut etiam homines agant aliquid.* Poterat olim Christus cæco integrum solus reddere lumen absque eo,
H h quod

quod aquis uteretur, ut oculos ablueret: at noluit hoc ei præstare, innuens; in causa salutis nostram quoque requiri industriam. Petrus Actorum 10. vidit apertum cælum: sed debuit prius ascendere in superiora domûs, cæloque pedibus quantum poterat, appropinquare. Non antea mortuus revixit 4. Reg. 4. quàm Elisæus se inclinasset super eum, & fecisset calidam pueri carnem. Merito Cain crudelis ille lanio tartareas inter tenebras & rogos gemit, utpote qui etiam à Deo ad pœnitendum instigatus, nec parvum ex parte sua veræ pœnitentiæ dedit indicium. Fuerat ille arborum una, de quibus postea auditus est dicere Christus Matth. 7. *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Quid ad hæc tremenda Christi fulmina respondebunt sectarii nostrorum temporum, qui speciali, ut vocant, nituntur fiduciâ, quâ cælum à se certò possidendum credunt, licet manus non applicent operibus, quibus comparatur cælum. Vocant se hæredes Dei & cohæredes Christi Rom. 8. at considerent: quid his hæredibus agendum præscribat Apostolus tanquam conditionem sine qua non, asserens: *Si tamen compatimur, ut & conglorificemur* Rom. 2.1. dicunt, sibi coronam æternæ repositam esse gloriæ. At perpendant: quid hac de corona profiteatur idem Docteur Gentium 2. Timoth. 2. *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.* Non dubitant: se cœleste Palatium intraturos. Sed audiant Janitorem, qui Matth. 7. clamat: *Non omnis, qui dicit mihi: Domine, Domine, intrabit in Regnum Cælorum &c.* & Lucæ 6. *Quid vocatis me Domine, Domine, & non facitis, quæ dico?* obtinere Hebræi fideles terram Promissionis, non fide solâ, sed præliis heroicâ virtute superatis. Affecutus est Jacob Israël nomen, nempe *videntis Deum*, sed postquam non nomine tantum, sed & omine luctatorem egit. Poterant sibi spem facere filii Zebedæi, de Principatu in Regno Christi acquirendo, sed tunc primum, quando quæsi à Christo Matth. 20. *Potestis bibere calicem?* Responderunt: *Possumus.* Quare etiam Romani Gentiles teste August. de civit. Dei. l. 5. Templum honoris & virtutis ita contigua exstruxerant, ut honoris Templum intraturus, debuisset prius Templum virtutis intrasse. Quis Sacri Evangelii vel à longè peritus ignorat, quid evenerit ficui, quæ foliis tantum instructa, fructibus carebat Christo offerendis. Nonne hæc divinâ voce arefacta est Matth. 21. & alia Lucæ 13, plantata, nec tamen integrò trienniò ullis fructibus fœcunda, iussa est excindi? nihil refero de fatuis illis virginibus, quæ gloriari quidem poterant, se ad solemnes

solemnes Nuptias solemniter invitatas esse, sed serò dolore conquæ-
stæ sunt, repulsam se esse passas, quando cœlestem portam pulsarunt,
non provisæ oleô, bonorum operum symbolô. Scio Catholice Le-
ctor, dissentire te Sectariorum Doctrinæ, convictum de necessitate
bonorum operum ad consequendam animæ salutem. Verùm malè
metuo, ne Doctrinam, quam Verbô profiteris, neges factô. Enim ve-
rò cerne: quàm parcus sis in dandis elemosinis? quàm rarus in ob-
servandis jejuniis ab Ecclesia præscriptis? quàm indevotus in audien-
dis sacris, in peragendis precibus? vide: quàm imperfectus sit dolor,
quô sacrum pœnitentiæ Tribunal accedis? quàm inefficax proposi-
tum, quod confessioni vel absolutioni præmittis? quàm distracta ti-
bi sit persolutio injunctæ pœnitentiæ? perpende: quàm delicatus sis
in mortificando corpore, in frenandis passionibus, in suprimendis
motibus? excludêris hêrcle à terra Promissionis, si pro obtinenda ea
cum Israëlitis neglexeris bonis operibus pugnare. Panicus timor est,
quô multitudinem passionum tuarum considerans, incipis animis ca-
dere, exclamans cum Israëlitis v. 29. cit. capitis: *Maxima multitudo est,
& nobis staturâ procerior.* Uti enim Deus ad operandum, & strenuè pu-
gnandum vult manibus tuis cœu instrumentis & armis uti, ita pariter
paratum ad omnia tibi offert concursum, qualem obtulit Israëlitis,
ut docuere præcedentia.

Considera 2. Mysteriô non carere: quòd Deus voluerit Israëlitis N. 173.
Viatoribus tam multos opponere hostes, quos successivè haberent
debellandos: ut videlicet ad otium à natura corrupta pronis, aliquid
continuò præ manibus essent, quò se occuparent, non morali tan-
tùm in labore, de quo mox egeram, sed etiam physicô exercendi:
certissima enim res est, & tam pudendô Israelitarum lapsu probata,
validum corpus otio deditum, in omnia ruere vitia. Unde S. August.
Serm. 17. ad fl. ait: *Hæc est illa vitiositas pessima, quæ frequenter Sanctorum
conventus destruit, pariens in eis Luxuriam, nutriens in eis gulam, seminans in eis
cizania, generans inter eos homicidia, & omnia, quæ sunt, opera carnis.* S. Mat-
thæus describens Parabolam expulsi ab homine Dæmonis, meminit:
quàm mirâ industriâ & arte ad ipsum redire studuerit, longè pejorâ
modò ipsum afflictorus, quàm ante. Sed quid tandem ei accessum
paravit? en! responder sacer textus: *Veniens invenit eam vacantem, tunc
vadit, & assumit &c.* cap. 12. v. 44. Ergò solùm otium huic hosti ape-
ruit ostium, per quod intrans non solus ipse, sed septem aliis nequio-
ribus:

H. h. 2.

ribus:

ribus stipatus vacantem occupavit domum. Nemo est, qui dubitet: temporibus Anti-Christi humanam malitiam summum apicem scanfuram. At quid aliud nisi vitium otii ei gradus subministrabit? refrigeret tunc charitas attestante Christo: frigus autem est symbolum otii; hoc enim contrahens hominum membra à libero motu illa impedit. Unde legitur in Proverbiis: *Propter frigus piger arare noluit &c.* Sanè, quod ligno est vermis, tinea panno, domui ruina, terræ sterilitas, aquis putredo, aëri pestilentia, hoc homini est otium. *Sicut terra, inquit aureus Orator Homil. 7. in 2. ad Corinth. non occupata semente, aut consitione, quamlibet herbam producet: sic & anima quoties non habet, quod agat rerum necessariorum, cum omnino cupiat aliquid agere, pravis actionibus semet tradit.* Nemo Samsonem cum Philistæis certantem vincere, aut vincere potuit. At ubi in sinu Dalilæ obdormivit segniter, victus vincetusque est. Nulli libidinis stimuli pupugere, ne dicam stravere regium Vatem, quamdiu in acie stetit inter labores, at ubi domesticos inter lares otio indulgit, igne telò trajectus, in turpe adulterium præcipitatus est. *Otiò perit Roma orbis Domina*, ait S. August. at quid illà fortius, quid illà invincibilis existit, quamdiu otio fores præcludit? Surius 2. Maji historiam narrat, proposito nostro peraccommodam. S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus per magnam urbis partem in Sacram pergens ædem, conspexit in paupere tugurio matrem viduam cum tribus filiabus lanificò opere strenuè occupatas, quarum sedulam operam dum attentius speculatur: Angelos domunculæ hujus tecto insidentes aspicit. Quò velut cœlesti auguriò optimè de hac familia ominatus, liberali manu earum inopiæ subvenit. Verùm alià die hoc ipsum pertransiens tugurium, jam totò cœlò diversam intuetur rerum faciem. Non jam Angelos, sed deterrimos cacodæmones ludere in tecto videt: quare nil boni de incolis suspicatus, ut introspexit; non labori amplius, sed otio & luxui vacantes, suoque singulas cum proco ludentes reperit. *Mali corvi malum ovum*, asserit Sanctus Bernard, lib. 1. de Confid. ad Eugen. *Otiò velut janua nititur Dæmon: ut illicitas carnalium cogitationum illecebras etiam in purissimas mentes insinuet.* Quare ò Christiane Lector! sicut homini peste infecto nullum domus tuæ angulum concedes, in quo divertat, ita nullum tempus, etiam minimum otio indulgeas. Si vel per horulam unam stertentem otioque solutum te aspexerint Dæmones; ut vultures ad cadaver, ut muscæ ad saccharum, ut harpyæ ad mensam turmatim ad-

vola-

volabunt stygiæ hæ aves ; adeoque certandum tibi erit cum innumeris, qui laboriosus ante unum habueras inimicum.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 3. & 4. lib. Deuteron. in quibus describitur Moyses à terra promissa exclusio. Legis olim jam data, quando Deus in flamma apparuit, repetitio.

Considera I. **E**T simul obstupescere: quòd Moyses charissimus Dei famulus, tot annis summam prudentiam regens Populum, ad terram Chanaan ducendum, tot labores pro gloria Dei æquò animò perferens, tot molestias vincens: cum summò teneretur desiderio ingrediendæ Terræ Chanaan à Deo promissæ, & repetitis vicibus pro hac gratiâ fieret supplex, repulsam pati cogatur, his verbis expressam: *Nequaquam ultra loquere de hac re ad me. v. 27. citati cap. Quid quæso causæ latet: Deum erga servum tam benè de se meritum, adeò (si fas est loqui) durum se monstrare? videtur hoc dubium claris resolvere verbis clarissimus Doctor Petrus Cellens. dum lib. de panc. 11. hæc scribit: Omnipotens & misericors Deus idcirco terram morientium negat, quia ad cælum Moysis animam subleuat. q. d. taliter erga fidelissimos sibi que charissimos Deus se gerit servos: denegat ipsis terrestre Chanaan, transitoriò deliciarum melle ac lacte fluens, ne eò fruentes periculum subeant perdendi cœlestis. Id jam olim probaverat in Abrahamo, quem idcirco è paternis evocavit laribus Genes. 12. imperans: *Egredere de terra tua &c. at quò aliò fine, nisi quem verba immediatè subnexa exprimunt? & veni in terram, quam monstrabo tibi &c.* Hoc ipsum strenuè declarans S. Chrysostr. Homil. 1. in Matth. asserit: *ut sciant omnes, quicumque voluerint esse filii Abrahamæ, & terram hanc promissionis accipere, de qua scriptum est: credo videre bona Domini in terra viventium; quoniam bona sua debent contemnere, sicut Abraham terram suam contempsit.* S. Franciscus Sales. p. 1. lib. 2. de amore Div. quarundam meminit avium, quas *Apodes* vocant, instructas tibiis valdè brevibus, & pedibus omnî virtute vigore que destitutis: hinc si aves illæ aliquando se in terram demiserint, quietem ibi capturæ, se denuò ad volandum erigere non valeant, crocitantò morituræ. Talium volucrum naturam imitari ait animas Christianorum: hæ si affectu inordinatò temporalibus*